

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών με θέμα «Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: σημαντικός παράγοντας στην ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας»

(2013/C 62/11)

Η ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ

- επισημαίνει ότι η μη συντονισμένη και ταχύτερη του αναμενομένου ανάπτυξη των ΑΠΕ σε πολλές χώρες έχει προξενήσει πολιτικά, ρυθμιστικά και τεχνικά προβλήματα στη λειτουργία των ενεργειακών συστημάτων. Χρειάζεται να διεξαχθεί σοβαρός διάλογος σε ενωσιακό επίπεδο σχετικά με την εφαρμογή των κατάλληλων μηχανισμών και μέσων που απαιτούνται για τη συντονισμένη προαγωγή των ΑΠΕ·
- επισημαίνει ότι είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί και να εφαρμοστεί ένα απλό και αποτελεσματικό σύστημα στήριξης για την ανάπτυξη των ΑΠΕ, βασισμένο σε μια κοινή στρατηγική για όλη την ΕΕ. Χρειάζεται μια κοινή στρατηγική για να αναπτυχθούν ρυθμιστικοί μηχανισμοί, καθώς και μηχανισμοί που βασίζονται στην αγορά με σκοπό την επίτευξη μιας αποτελεσματικής και κοινωνικά βιώσιμης μετάβασης προς υψηλότερη παραγωγή ενέργειας από ΑΠΕ·
- πιστεύει ότι οι μελλοντικοί μηχανισμοί στήριξης μπορούν να προκύπτουν από τις συναφείς επαληθευμένες διαδικασίες της πολιτικής για τη συνοχή χάρη στις οποίες θα καθίστανται δυνατές η παραγωγή και η διανομή ανανεώσιμης ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και η ευρύτερη εφαρμογή νέων τεχνολογιών ΑΠΕ·
- έχει την πεποίθηση ότι, για να σταθεροποιηθεί η τρέχουσα κατάσταση και να δημιουργηθούν μακροπρόθεσμα κίνητρα για τους επενδυτές, είναι απαραίτητο να υπάρχει μεγαλύτερη συνέπεια στις αποφάσεις των κρατών μελών. Ένας τρόπος επίτευξης αυτής της συνέπειας θα μπορούσε να είναι ένα πανευρωπαϊκό σύστημα στήριξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας·
- πιστεύει ότι ο συνδυασμός διαφόρων τεχνολογιών ΑΠΕ στις περιφέρειες με τους νέους τρόπους διαχείρισης των ικανοτήτων παραγωγής και διανομής μέσω της χρήσης τεχνολογιών έξυπνων δικτύων (*smart grid technologies*) θα καταστήσει δυνατή την εξισορρόπηση των τοπικών αναγκών ηλεκτρικής ενέργειας και της παραγωγής της, αυξάνοντας έτσι σημαντικά την ενεργειακή ασφάλεια των περιφερειών και μειώνοντας την εξάρτηση από τις εισαγωγές ενέργειας από μεγάλες αποστάσεις.

Εισηγητής

Ο κ. Witold STĘPIEŃ (PL/EPP), Περιφερειάρχης του Łódź

Έγγραφο αναφοράς

Ανακοίνωση της Επιτροπής στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο, τη Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή και τη Επιτροπή των Περιφερειών με τίτλο «Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: σημαντικός παράγοντας στην ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας»

COM(2012) 271 final

Γνωμοδότηση της Επιτροπής των Περιφερειών – «Ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές: σημαντικός παράγοντας στην ευρωπαϊκή αγορά ενέργειας»**I. ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΣΥΣΤΑΣΕΙΣ****H ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ****Εισαγωγή**

1. συμφωνεί με την άποψη που εκφράζεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σύμφωνα με την οποία οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας είναι καθοριστικής σημασίας για τη διαφοροποίηση του ενεργειακού εφοδιασμού, για τη μεγιστοποίηση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας και για τη δημιουργία θέσεων εργασίας, καθώς και για την τήρηση των δεσμεύσεων της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με τις κλιματικές μεταβολές· θεωρεί επίσης ότι τα ορόσημα για την ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές μετά το 2020 είναι ζωτικής σημασίας για να διασφαλιστεί ότι η ενέργεια αυτή θα αποτελεί μέρος της ευρωπαϊκής ενεργειακής αγοράς·

2. πιστεύει ότι μια από τις κυριότερες αιτίες των προβλημάτων που σχετίζονται με την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) είναι η απουσία μακρόπνοου οράματος από την ενεργειακή πολιτική της ΕΕ και συντονισμού μεταξύ των κρατών μελών, των περιφερειών και των αρμόδιων φορέων, στο πνεύμα της αρχής της επικουρικότητας. Επισημαίνει τον κεντρικό ρόλο των μέτρων ενεργειακής απόδοσης για την επίτευξη των επιδιωκόμενων στόχων, συμφωνεί με την Ευρωπαϊκή Επιτροπή ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να κάνουν χρήση των υφιστάμενων μέσων για την ενίσχυση της μεταξύ τους συνεργασίας και των εμπορικών συναλλαγών στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και υπογραμμίζει τον ιδιαίτερο ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι παραμεθόριες περιφέρειες ως εργαστήρια συνεργασίας στον εν λόγω τομέα·

3. επισημαίνει ότι είναι απαραίτητο να αναπτυχθεί και να εφαρμοστεί ένα απλό και αποτελεσματικό σύστημα στήριξης για την ανάπτυξη των ΑΠΕ, βασισμένο σε μια κοινή στρατηγική για όλη την ΕΕ. Σύμφωνα με τις αρχές της επικουρικότητας και της αναλογικότητας, μόνο ένα γενικό πλαίσιο θα πρέπει να καθοριστεί σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με ιδιαίτερη εστίαση στις διασυνοριακές επιπτώσεις. Οι μελλοντικοί μηχανισμοί στήριξης μπορούν να προκύπτουν από τις συναφείς επαληθευμένες διαδικασίες της πολιτικής συνοχής· χάρη στις οποίες θα καθίστανται δυνατές η παραγωγή και η διανομή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές, καθώς και η ευρύτερη εφαρμογή νέων τεχνολογιών ΑΠΕ. Η ΕτΠ υπογραμμίζει τον καθοριστικό ρόλο που οφείλουν να αναλάβουν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στην εξεύρεση και την προώθηση ενεργειακών λύσεων βασισμένων σε ανανεώσιμες πηγές, οι οποίες θα πρέπει να στηρίζονται στις εμπειρίες και στις ανάγκες των διαφόρων περιφερειών· καλεί, συνεπώς, την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν για τη συμμετοχή εκπροσώπων του τοπικού και του περιφερειακού επιπέδου στον σχεδιασμό και την εφαρμογή μέσω πολιτικής με ενωσιακή εμβέλεια·

II. Η ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

4. συμφωνεί με την άποψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής ότι, για τη σημαντική αύξηση του μεριδίου της ανανεώσιμης ενέργειας, θα

χρειαστεί βελτίωση των καθεστώτων στήριξης. Σύμφωνα με την ανάλυση της Επιτροπής, οι υψηλές διοικητικές και κεφαλαιουχικές δαπάνες αυξάνουν συχνά το κόστος των έργων στον τομέα της ενέργειας από ΑΠΕ και θέτουν σε κίνδυνο την ανταγωνιστικότητά τους, ιδίως κατά τα πρώιμα στάδια τους. Η ανακοίνωση αναφέρεται στην ανάγκη να εξασφαλιστεί συνοχή μεταξύ των εθνικών καθεστώτων στήριξης, ώστε να μπορέσουν να εξαλειφθούν οι στρεβλώσεις στην αγορά ενέργειας. Η σταδιακή έκθεση των παραγωγών στον κίνδυνο των αγοραίων τιμών αναμένεται να αυξήσει την ανταγωνιστικότητα της τεχνολογίας των ΑΠΕ. Ειδικότερα, η εύρυθμη λειτουργία της αγοράς εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα είναι ζωτικής σημασίας για τη μείωση της ανάγκης χορήγησης επιδοτήσεων στις ώριμες τεχνολογίες σε μακροπρόθεσμη βάση. Θα είναι, ωστόσο, αναγκαία κάποια στήριξη για τις νέες και λιγότερο ώριμες τεχνολογίες. Η ΕτΠ επιδοκιμάζει, ως εκ τούτου, την πρόθεση της Επιτροπής να εκπονήσει κατευθυντήριο έγγραφο σχετικά με τις βέλτιστες πρακτικές και την πείρα που έχει αποκομιστεί επ' αυτών των θεμάτων·

5. τονίζει ότι η γενική ανάπτυξη των υποδομών έχει πρωταρχική σημασία για την επιτυχία της ενιαίας αγοράς και την ενσωμάτωση της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στα ενεργειακά συστήματα. Η βελτίωση των ενεργειακών υποδομών μπορεί να επιτευχθεί με τους εξής τρόπους:

- επενδύσεις στα δίκτυα διανομής,
- αναβάθμιση της υποδομής για τη μεταφορά της ενέργειας,
- επενδύσεις σε διασυνδέσεις, ειδικότερα μεταξύ των κρατών μελών και των περιφερειών τους,
- ανάπτυξη έξυπνων δικτύων,
- στήριξη της αποκεντρωμένης/μικρής κλίμακας παραγωγής ενέργειας·

6. σημειώνει ότι η χρηματοδότηση της έρευνας και της ανάπτυξης (Ε&Α) έχει καιρία σημασία για τη στήριξη της τεχνολογικής καινοτομίας και εξέλιξης. Συμφωνεί με την Επιτροπή ότι, εν προκειμένω, σημαντικό ρόλο μπορούν να διαδραματίσουν ιδιαίτερα οι οκεάνιες τεχνολογίες, η αποθήκευση ενέργειας, τα προηγμένα υλικά και η ανάπτυξη τεχνολογιών για τη χρήση της —μέχρι τούδε αναξιοποίητης— βιομάζας για την παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Το στρατηγικό σχέδιο ενεργειακών τεχνολογιών (σχέδιο ΣΕΤ) και το προσεχές ερευνητικό πρόγραμμα «Ορίζων 2020» είναι η κύρια συμβολή της ΕΕ για την ώθηση των εξελίξεων σε κλίριες ενεργειακές τεχνολογίες. Τονίζει τον εξέχοντα ρόλο που οφείλουν να επωμιστούν οι τοπικές και οι περιφερειακές αρχές στη συνεργασία με τις διάφορες ερευνητικές υποδομές και στην υποστήριξη των εν λόγω υποδομών, αλλά και με την ιδιότητά τους ως δημόσιων επενδυτών· υπενθυμίζει επίσης, εν προκειμένω, ότι η ζωτική σημασία της χρηματοδότησης που παρέχει η ΕΕ για την έρευνα στον εν

λόγω τομέα θα πρέπει να αντικατοπτρίζεται δεόντως στον εν εξελίξει διάλογο σχετικά με το Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της ΕΕ.

7. λαμβάνει υπό σημείωση την ανάλυση της Επιτροπής σχετικά με τους διαφορετικούς βαθμούς ανοίγματος και ολοκλήρωσης των διαφόρων αγορών ενέργειας (θέρμανση και ψύξη, μεταφορές, ηλεκτρική ενέργεια κλπ.)· συμφωνεί ότι η ολοκλήρωση των αγορών μπορεί να ευνοήσει την είσοδο νέων παραγόντων, όπως οι ΑΠΕ, αλλά υπογραμμίζει ότι το άνοιγμα των αγορών δεν αποτελεί από μόνο του εγγύηση για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας ούτε για τη μείωση των τιμών· επισημαίνει συγχρόνως ότι το επιτυχές άνοιγμα των αγορών προϋποθέτει ενδεδειγμένη κανονιστική ρύθμιση και εποπτεία σε ευρωπαϊκό επίπεδο, καθώς και διασφάλιση της διαφάνειας και της ενημέρωσης των καταναλωτών· κατά συνέπεια, αναμένει με ενδιαφέρον τον μελλοντικό διάλογο με θέμα τις προτάσεις της Επιτροπής σχετικά με την εσωτερική αγορά ενέργειας·

III. Η ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΤΩΝ ΑΝΑΝΕΩΣΙΜΩΝ ΠΗΓΩΝ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Μερίδιο των ΑΠΕ στην κατανάλωση ενέργειας

8. επισημαίνει ότι, στην ΕΕ, το μερίδιο της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές στην κατανάλωση ενέργειας στα μέσα του 2012 ανερχόταν σε 12,4 % και είχε αυξηθεί κατά 1,9 % σε σχέση με το 2008· αυτό σημαίνει ότι η ΕΕ βρίσκεται σήμερα σε καλό δρόμο για την επίτευξη του στόχου που συνίσταται σε μερίδιο 20 % της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές με ορίζοντα το 2020, αλλά αυτό σημαίνει επίσης ότι η ΕΕ θα πρέπει να έχει μεγαλύτερες φιλοδοξίες και να θέσει έναν υψηλότερο στόχο ή τουλάχιστον να ζητήσει την υλοποίηση του στόχου του 20 % σε κάθε κράτος μέλος· επιπλέον, χρειάζεται να καταβληθούν περισσότερες προσπάθειες και μετά το 2020, κρίνεται δε σκόπιμο να θέσει η ΕΕ, το συντομότερο δυνατό, μεγαλόπνοα ορόσημα με στόχο τη δυνατότητα παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές σε ποσοστό 100 % έως το 2050·

Επιδοτήσεις για τις ΑΠΕ

9. ζητά να προβλεφθεί κατάλληλη δομή που θα συνοδεύεται από ρεαλιστικούς στόχους για το σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπής CO₂ (ΣΕΔΕ) της ΕΕ, το οποίο προβλεπόταν να λειτουργήσει ως μια μορφή έμμεσης στήριξης των ΑΠΕ·

Καθεστώς στήριξης και αγορά ενέργειας

10. συμμερίζεται την άποψη της Επιτροπής ότι πρέπει να ενισχυθεί η ανταγωνιστικότητα των ΑΠΕ στις ενεργειακές αγορές. Τα συστήματα επιδοτήσεων μπορούν να διαρθρωθούν έτσι ώστε να παρέχονται στους επενδυτές κίνητρα για την ανάπτυξη ΑΠΕ και να διασφαλίζεται η αποτελεσματική λειτουργία τους σε μια ανταγωνιστική ενεργειακή αγορά. Τα συστήματα στήριξης θα πρέπει επίσης να συντείνουν στη σταδιακή αντικατάσταση των άλλων μορφών ενέργειας και δη των πλέον βλαβερών για το περιβάλλον·

11. ανησυχεί μήπως ορισμένα συστήματα στήριξης των ΑΠΕ έχουν ανεπιθύμητα αποτελέσματα ή αποτελέσουν αντικείμενο κατάχρησης από ορισμένους παραγωγούς ανανεώσιμης ενέργειας, με συνέπεια την αύξηση του κόστους της ενέργειας από ΑΠΕ για τους καταναλωτές. Συνεπώς, για, να αποφευχθούν ανάλογες περιπτώσεις αισχροκέρδειας, απαιτείται μια συντονισμένη ενωσιακή στρατηγική για τις ΑΠΕ, στην οποία θα χρησιμοποιούνται οι ήδη υπάρχοντες μηχανισμοί άσκησης ενωσιακής και εθνικής πολιτικής ανταγωνισμού·

12. επισημαίνει ότι το σύστημα των πράσινων πιστοποιητικών εξαλείφει τους κινδύνους αγοράς, όπως και το σύστημα των εγγυημένων τιμολογίων. Εξάλλου, το σύστημα των πράσινων πιστοποιητικών ενδέχεται σε ορισμένες χώρες να μην λειτουργήσει σωστά από κάθε άποψη. Με τη ραγδαία ανάπτυξη της ενέργειας από ΑΠΕ, ο αριθμός των πιστοποιητικών αρχίζει πλέον να υπερβαίνει τον όγκο των υποχρεωτικών αγορών, με αποτέλεσμα την κάθετη πτώση των τιμών των πιστοποιητικών. Επομένως, απαιτείται να αναθεωρηθούν οι στόχοι των ΑΠΕ και να προσαρμοστεί αντιστοίχως ο αριθμός των πιστοποιητικών που εκδίδονται·

13. επιδοκιμάζει κατ' αρχήν το νέο προτεινόμενο σύστημα της «εγγύησης προέλευσης» (*Guarantee of Origin*), ένα είδος ευρωπαϊκού πράσινου πιστοποιητικού, το οποίο θα επιτρέπει την εμπορία πράσινων πιστοποιητικών σε όλες τις χώρες της ΕΕ που εφαρμόζουν αυτό το σύστημα. Απαιτείται, ωστόσο, παρακολούθηση ώστε να διαπιστωθεί κατά πόσο αυτό το μέτρο αρκεί για να διορθωθούν οι ελλείψεις του ισχύοντος συστήματος·

Αντιδράσεις στη μη συντονισμένη ανάπτυξη των ΑΠΕ

14. επισημαίνει ότι η μη συντονισμένη και ταχύτερη του αναμενόμενου ανάπτυξη των ΑΠΕ σε πολλές χώρες έχει προξενήσει πολιτικά, ρυθμιστικά και τεχνικά προβλήματα στη λειτουργία των ενεργειακών συστημάτων. Χρειάζεται να διεξαχθεί σοβαρός διάλογος σε ενωσιακό επίπεδο σχετικά με την εφαρμογή των κατάλληλων μηχανισμών και μέσων που απαιτούνται για τη συντονισμένη παραγωγή των ΑΠΕ. Προς τούτο, θα πρέπει να εφαρμοστεί μια κοινή στρατηγική για τη δημιουργία ρυθμιστικών μηχανισμών, καθώς και μηχανισμών βασισμένων στην αγορά με σκοπό την επίτευξη μιας αποτελεσματικής και κοινωνικά βιώσιμης μετάβασης σε μια κατάσταση αύξησης της παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές·

15. επισημαίνει ότι η ροή ηλεκτρικού ρεύματος μεταξύ διαφόρων χωρών και περιφερειών χρειάζεται καλύτερο συντονισμό. Η σημαντική αύξηση του μεριδίου ΑΠΕ στη συνολική παραγωγή ενέργειας απαιτεί μια πιο συντονισμένη ανάπτυξη των δικτύων και της λειτουργίας τους, καθώς και μια ουσιαστική νομική ρύθμιση των διασυνδεδεμένων συστημάτων παραγωγής ενέργειας, είτε μεταξύ των διαφορετικών χωρών και περιφερειών είτε μεταξύ ηπειρωτικής χώρας και νήσων ή μεταξύ νήσων·

16. τονίζει ότι η παραγωγή ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές μπορεί να προαχθεί σε συνάρτηση με τα κατά τόπους ενεργειακά προγράμματα. Τα ενεργειακά προγράμματα θα πρέπει να περιλαμβάνουν μέτρα με σκοπό την εξοικονόμηση ενέργειας, την προώθηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ΑΠΕ) και τη φειδωλή χρήση των πόρων, με τη μέγιστη δυνατή τήρηση των επιταγών της βιωσιμότητας·

Τεχνικές προϋποθέσεις για τη λειτουργία των ΑΠΕ

17. εφιστά την προσοχή στο γεγονός ότι οι ΑΠΕ είναι συνδεδεμένες με δίκτυα ενέργειας, τα οποία δεν έχουν κατασκευαστεί για να λειτουργούν με ενεργειακές πηγές τέτοιου τύπου. Για την ευρεία χρήση των ΑΠΕ απαιτούνται επενδύσεις και χρόνος για την αναβάθμιση των δικτύων τα οποία, στη σημερινή τους κατάσταση, περιορίζουν την ανάπτυξη των ΑΠΕ. Το πρόβλημα αυτό μπορεί να υπερκεραστεί με την κατασκευή μικρών δικτύων και την ενίσχυση του επιπέδου διασύνδεσης των δικτύων ηλεκτροδότησης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, μεταξύ των ηπειρωτικών και των νησιωτικών περιφερειών, καθώς και μεταξύ των νησιών. Εξάλλου, πολλές ΑΠΕ, όπως τα αιολικά πάρκα ή τα φωτοβολταϊκά συστήματα, παρουσιάζουν σημαντική λειτουργική αστάθεια. Επιβάλλεται, συνεπώς, η

διατήρηση ορισμένης εφεδρικής δυναμικότητας σε παραδοσιακούς σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής, η δημιουργία κατάλληλων συστημάτων αποθήκευσης ενέργειας, καθώς και η προώθηση της ευελιξίας μέσω της διαχείρισης της ζήτησης·

18. παρατηρεί ότι η ευρύτερη χρήση εγκαταστάσεων αποθήκευσης της ενέργειας θα βελτιώνει σημαντικά τις συνθήκες λειτουργίας του συστήματος ηλεκτρικής ενέργειας από ΑΠΕ· όμως, είναι τεχνικά αδύνατο να αποθηκευτεί άμεσα η ηλεκτρική ενέργεια και τα συστήματα έμμεσης αποθήκευσης, μέσω της μετατροπής της ηλεκτρικής ενέργειας σε χημική (όπως στις ηλεκτρικές στήλες) ή σε κινητική (μέγιστο κόστος και περιορισμένες δυνατότητες ευρύτερης εφαρμογής. Η ευρεία χρήση των ΑΠΕ στα συστήματα παραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας εξαρτάται από τις νέες τεχνολογίες, και ειδικότερα από τα νέα συστήματα αποθήκευσης ενέργειας που θα μπορούσαν να αποθηκεύσουν διπλάσια ή τριπλάσια ενέργεια με τα σημερινά τους μεγέθη και με σημαντικά μικρότερο κόστος παραγωγής. Οι τεχνολογίες που μετατρέπουν την πλεονασματική ενέργεια σε αέριο («από ενέργεια σε αέριο») θα πρέπει να αναπτυχθούν περαιτέρω διότι προσφέρουν πολλά πλεονεκτήματα. Για το τεχνικά παραγόμενο αέριο μπορεί να χρησιμοποιηθεί η υφιστάμενη υποδομή δικτύου και αποθήκευσης. Κατά την άποψη της ΕΤΠ, θα πρέπει να ενταθεί η έρευνα για νέες τεχνικές αποθήκευσης ενέργειας, με στόχο να διευκολυνθεί η εκτεταμένη χρήση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας·

19. υπογραμμίζει ότι, ελλείπει υποδομών για την αποτελεσματική χρήση των πόρων που υπάρχουν στην ευρωπαϊκή ήπειρο, όπως τα αιολικά πάρκα μεγάλης κλίμακας στη Βόρεια Θάλασσα και οι μονάδες παραγωγής ηλιακής ενέργειας γύρω από τη λεκάνη της Μεσογείου και στη Βόρεια Αφρική, σημαίνει ότι απαιτούνται σημαντικές επενδύσεις σε ευρωπαϊκές αρτηρίες ηλεκτρικής ενέργειας. Σε περίπτωση επέκτασης των ευρωπαϊκών αρτηριών ηλεκτρικής ενέργειας, θα πρέπει να τηρηθούν αυστηρές περιβαλλοντικές υποχρεώσεις και να επιδιωχθεί οπωσδήποτε η ανάμιξη των ενδιαφερόμενων περιφερειών. Επιπλέον, κρίνεται σκόπιμη η επιλογή ελάχιστα παρεμβατικών μεθόδων εξοπλισμού και η διερεύνηση της δυνατότητας κατασκευής υπογείων οδών. Πρέπει, επιπλέον, να ληφθεί υπόψη ότι, ήδη σήμερα, το ευρωπαϊκό σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας που ελέγχεται από το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Διαχειριστών Συστημάτων Μεταφοράς Ηλεκτρικής Ενέργειας (ΕΔΔΣΜ-HE), το οποίο εκτείνεται από την Πορτογαλία έως τα ανατολικά σύνορα της Πολωνίας και από τη Δανία έως τα Βαλκάνια, χρειάζεται να αναβαθμιστεί για την αντιμετώπιση των νέων απαιτήσεων που προκύπτουν λόγω της μεγαλύτερης ενεργειακής ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης· υποστηρίζει, ως εκ τούτου, την κατασκευή νέων γραμμών μεταφοράς συνεχούς ρεύματος, η οποία θα μπορούσε να αυξήσει τη λειτουργική αξιοπιστία του ευρωπαϊκού δικτύου και να περιορίσει τις απώλειες ισχύος κατά τη μεταφορά·

Εξασφάλιση της βιωσιμότητας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας

20. επισημαίνει ότι η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα πρέπει, από κάθε άποψη, να πραγματοποιηθεί με βιώσιμο τρόπο. Πρέπει να εξασφαλιστεί η βιωσιμότητα των υφιστάμενων συστημάτων και η ανάπτυξη νέων, χωρίς να δημιουργηθούν νέα εμπόδια στην ανάπτυξη των αγορών ενέργειας και καυσίμων. Πρέπει να αξιοποιηθούν πλήρως οι υφιστάμενες μέθοδοι και συστήματα. Η εξασφάλιση ενός ουδέτερου ισοζυγίου άνθρακα για τη βιοενέργεια είναι καθοριστικής σημασίας κατά την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας·

IV. ΤΟ ΝΕΟ ΣΥΣΤΗΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΑΠΕ

21. συνιστά στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή να προβεί σε ανάλυση για τον σχεδιασμό νέων μηχανισμών στήριξης των ΑΠΕ που θα συντονίζονται μέσω της ΕΕ και θα λαμβάνουν υπόψη την εμπειρία και τις ορθές πρακτικές των κρατών μελών και των περιφερειών. Αυτή η προσέγγιση θα μπορούσε να οδηγήσει στον καθορισμό πανευρωπαϊκών στόχων και μέτρων για την επίτευξή τους. Ένα τέτοιο νέο σύστημα θα πρέπει να καλύπτει νομικές, οικονομικές, τεχνικές και κοινωνικές πτυχές·

22. σημειώνει ότι το ευρωπαϊκό σύστημα στήριξης των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας θα πρέπει να περιλαμβάνει τα εξής στοιχεία:

- σύσταση πανευρωπαϊκού ταμείου για τη στήριξη των ΑΠΕ·
- συντονισμό των καθεστώτων στήριξης των ΑΠΕ σε ευρωπαϊκό επίπεδο και μέριμνα για την αλληλοσυμβατότητά τους·
- ενίσχυση του ρόλου των περιφερειών στην κατανομή της στήριξης των ΑΠΕ, καθώς και για την ευαισθητοποίηση της κοινωνίας·
- βέλτιστη αξιοποίηση των τεχνολογιών των ΑΠΕ ανάλογα με τους πόρους ΑΠΕ που διαθέτει κάθε περιφέρεια·
- δράση σε πολλαπλά επίπεδα: στο ευρωπαϊκό για τις μεγάλες εγκαταστάσεις και στο περιφερειακό για τις μικρές και πολύ μικρές πηγές·
- χορήγηση επιδοτήσεων και λοιπών μορφών στήριξης για επενδύσεις, σε επίπεδα που να επιτρέπουν την πλήρη συμμετοχή των ΑΠΕ στις ανταγωνιστικές αγορές ενέργειας·
- στήριξη των προσπαθειών που καταβάλλονται για ενεργειακή ανεξαρτησία·
- στήριξη για την ανάπτυξη των ενεργειακών δικτύων και των έξυπνων δικτύων που θα επιτρέψουν την ευρύτερη εφαρμογή των ΑΠΕ·
- βελτίωση της λειτουργίας των ΑΠΕ σε έξυπνα δίκτυα ηλεκτρικής ενέργειας μέσω πακέτων συνδυασμένης στήριξης των ΑΠΕ και αποθήκευσης της ενέργειας·
- αλληλέγγυα ανάληψη του κόστους της βέλτιστης ανάπτυξης των ΑΠΕ από την ευρωπαϊκή κοινωνία·

Πανευρωπαϊκό ταμείο για τη στήριξη της ανάπτυξης των ΑΠΕ

23. επισημαίνει ότι ορισμένα κράτη μέλη εισάγουν περιορισμούς στη στήριξη των ΑΠΕ, προσπαθώντας να συγκρατήσουν την ταχεία αύξηση των τιμών ηλεκτρικής ενέργειας, την οποία συνδέουν, σε ορισμένες περιπτώσεις και σε έναν βαθμό, με τη δυσλειτουργία των υφιστάμενων καθεστώτων στήριξης των ΑΠΕ. Αυτού του είδους οι βραχυπρόθεσμες αντιδράσεις από πλευράς πολιτικής φανερώνουν πώς η έλλειψη σταθερού νομικού πλαισίου και συντονισμένης ενωσιακής πολιτικής για τις ΑΠΕ, καθώς και ο συνακόλουθος σημαντικός ρυθμιστικός κίνδυνος ενδέχεται να έχουν εξαιρετικά αρνητικές επιπτώσεις τόσο στο περιβάλλον όσο και στην ενεργειακή αγορά·

24. έχει την πεποίθηση ότι, για να σταθεροποιηθεί η τρέχουσα κατάσταση και να δημιουργηθούν μακροπρόθεσμα κίνητρα για τους επενδυτές, είναι απαραίτητο να υπάρχει μεγαλύτερη συνέπεια στις αποφάσεις των κρατών μελών. Ένας τρόπος επίτευξης αυτής της συνέπειας θα μπορούσε να είναι ένα πανευρωπαϊκό σύστημα στήριξης των ανανεώσιμων πηγών. Επιπλέον, έχει καθοριστική σημασία να μειωθούν οι κρατικές ενισχύσεις για ορυκτά καύσιμα και να δοθεί ένα τέλος σε άλλες πολιτικές που δυσχεραίνουν τις επενδύσεις σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας·

25. επισημαίνει ότι –λαμβανομένης υπόψη της επιτακτικής ανάγκης για επενδύσεις προκειμένου να επιτευχθεί η ενεργειακή επανάσταση (υπολογίζεται ότι απαιτείται 1 τρις ευρώ σε ολόκληρη την επικράτεια της ΕΕ έως το 2030), αλλά και της ευρέως διαδεδομένης απροθυμίας των επενδυτών για την ανάληψη κινδύνων, ιδίως κατά την παρούσα συγκυρία– καθίσταται αναγκαίο να γίνει χρήση όλων των υφιστάμενων χρηματοδοτικών πόρων (όπως οι πόροι της ΕΕ για τη συνοχή, τα έσοδα από ένα αναθεωρημένο σύστημα εμπορίας δικαιωμάτων εκπομπών (ΣΕΔΕ), ποικίλα καινοτόμα χρηματοδοτικά μέσα σε διάφορα επίπεδα ή η απόδοση της ήδη εγκατεστημένης ισχύος)· ενδέχεται, επίσης, να χρειαστεί να προβλεφθούν ομόλογα έργων στον τομέα των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, με σκοπό να εξασφαλιστούν χρηματοδοτικοί πόροι για την έρευνα και την ανάπτυξη και επενδυτικά κεφάλαια για τις ΑΠΕ·

26. θεωρεί, επομένως, απαραίτητο να συντονίζονται οι επιδοτήσεις των ΑΠΕ τόσο σε επίπεδο ΕΕ όσο και μεταξύ των μεμονωμένων κρατών μελών, λαμβάνοντας υπόψη την εμπειρία και τις ορθές πρακτικές των κρατών μελών και των περιφερειών, ώστε να μειωθεί ο επενδυτικός κίνδυνος και να δημιουργηθούν νέα κίνητρα για την ανάπτυξη ΑΠΕ·

Ενίσχυση του ρόλου των περιφερειών στην κατανομή της στήριξης των ΑΠΕ

27. υπογραμμίζει ότι ορισμένα από τα σημερινά καθεστώτα στήριξης, τα οποία εφαρμόζονται στο επίπεδο των κρατών μελών, ενδεχομένως να μην αντανακλούν πάντοτε σωστά τις ιδιαιτερότητες των διαφόρων περιφερειών. Συχνά, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας δεν βρίσκονται κοντά στους τελικούς χρήστες, γεγονός που επιβάλλει μίζονα έργα κατασκευής γραμμών μεταφοράς και διανομής. Η έλλειψη επαρκώς αναπτυγμένων υποδομών μεταφοράς είναι ένα από τα κυριότερα εμπόδια για την ταχεία ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας·

28. πιστεύει ακράδαντα ότι, με την ενίσχυση του ρόλου των περιφερειών, θα αυξηθούν οι συνέργειες και, ταυτόχρονα, θα βελτιστοποιηθεί το κόστος επέκτασης της δικτυακής υποδομής. Γι' αυτό και είναι τόσο σημαντική η μεγαλύτερη συμμετοχή των περιφερειών στην προώθηση των ΑΠΕ και η διάθεση πόρων για την προώθησή τους στις περιφέρειες και, εν συνεχεία, στους παραγωγούς ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Στα συστήματα στήριξης των ΑΠΕ θα πρέπει επίσης να αξιοποιηθούν οι γνώσεις των περιφερειών και να τους παρασχεθούν κίνητρα για την προαγωγή της μεταξύ τους συνεργασίας·

Βέλτιστη αξιοποίηση των τεχνολογιών των ΑΠΕ ανάλογα με τους πόρους ΑΠΕ που διαθέτει κάθε περιφέρεια

29. έχει την πεποίθηση ότι στο επίπεδο των περιφερειών μπορεί να προσδιοριστεί το βέλτιστο μίγμα τεχνολογιών ΑΠΕ, όπως, για παράδειγμα, ο συνδυασμός της ανάπτυξης αιολικών και ηλιακών πάρκων με σταθμούς ηλεκτροπαραγωγής που χρησιμοποιούν βιοαέριο, βιομάζα και γεωθερμικούς πόρους και ιδιαίτερα με τεχνολογίες που χρησιμοποιούν τη θερμική ενέργεια ζεστών βράχων για την παραγωγή ηλεκτρικής ενέργειας· κατά συνέπεια, θα πρέπει να

επιδιωχθεί –εφόσον είναι τεχνικά εφικτό– η τροφοδοσία των ήδη υφιστάμενων δικτύων φυσικού αερίου με το παραγόμενο βιοαέριο και να παρασχεθούν κίνητρα για την ενθάρρυνση αυτής της πρακτικής·

30. πιστεύει ότι ο συνδυασμός διαφόρων τεχνολογιών ΑΠΕ στις περιφέρειες με τους νέους τρόπους διαχείρισης των ικανοτήτων παραγωγής και διανομής μέσω της χρήσης τεχνολογιών έξυπνων δικτύων (*smart grid technologies*) θα καταστήσει δυνατή την εξισορρόπηση των τοπικών αναγκών ηλεκτρικής ενέργειας και της παραγωγής της, αυξάνοντας έτσι σημαντικά την ενεργειακή ασφάλεια των περιφερειών και μειώνοντας την εξάρτηση από τις εισαγωγές ενέργειας από μεγάλες αποστάσεις·

31. τονίζει ότι οι περιφέρειες πρέπει να διαδραματίσουν ιδιαίτερα σημαντικό ρόλο στη δημιουργία και την ανάπτυξη μικροεγκαταστάσεων ΑΠΕ και στην εμφάνιση των αποκαλούμενων «prosumers», δηλαδή καταναλωτών ενέργειας που είναι και παραγωγοί για την κάλυψη των δικών τους αναγκών και εκείνων των γειτόνων τους. Με την ανάπτυξη τέτοιων παραγωγών-καταναλωτών στον τομέα της ενέργειας δεν περιορίζεται μόνο το συνολικό κόστος του εφοδιασμού και της παροχής ενέργειας, αλλά αναπτύσσονται και νέες μορφές βιώσιμης κατανάλωσης και παραγωγής ενέργειας. Η ΕτΠ υποστηρίζει σθεναρά την παραγωγή ενέργειας σε περιφερειακό επίπεδο για τον δημόσιο και τον ιδιωτικό τομέα, συμπεριλαμβανομένων των νοικοκυριών

32. επισημαίνει ότι οι περιφέρειες διαδραματίζουν επίσης πολύ σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη της συμπαραγωγής ηλεκτρισμού και θερμότητας (ΣΠΗΘ). Η τεχνολογία αυτή, στην οποία συνυπάρχει παραγωγή ηλεκτρικής και θερμικής ενέργειας, επιτρέπει την αξιοποίηση της πρωτογενούς ενέργειας των καυσίμων σχεδόν κατά 90 %. Ο ρόλος των περιφερειών μπορεί να συνίσταται στον συντονισμό της ανάπτυξης της ΣΠΗΘ, με συνεκτίμηση των υφιστάμενων δικτύων θέρμανσης και των νέων επενδύσεων στην εκάστοτε περιφέρεια. Η Ευρωπαϊκή Ένωση θα πρέπει να δημιουργήσει τις απαραίτητες προϋποθέσεις στήριξης ούτως ώστε να διασφαλιστεί η κάλυψη του κόστους λειτουργίας αυτών των εγκαταστάσεων υψηλής απόδοσης·

Συντονισμένη δράση σε διαφορετικά επίπεδα: ένα καθεστώς στήριξης σε επίπεδο ΕΕ που να επιτρέπει στις ΑΠΕ να καταστούν ανταγωνιστικές και να αναπτύξουν ενδεδειγμένες περιφερειακές λύσεις

33. επισημαίνει ότι τα υφιστάμενα καθεστώτα επιδότησης των ΑΠΕ επιτρέπουν μόνο ένα περιορισμένο σχεδιασμό της ανάπτυξης των ΑΠΕ, και ότι, σε πολλές περιπτώσεις, οι απαιτήσεις για τις επιχειρήσεις είναι ανύπαρκτες·

34. φρονεί, επομένως, ότι το νέο καθεστώς επιδότησης των ΑΠΕ θα πρέπει να είναι ένα προβλέψιμο σύστημα, όπου το ύψος των πόρων για τις επιδοτήσεις θα είναι γνωστό και προκαθορισμένο πολλά χρόνια νωρίτερα σε συνάρτηση με τους στόχους για τις ΑΠΕ. Το νέο καθεστώς θα πρέπει να προσαρμοστεί στην εκάστοτε τεχνολογία, λαμβάνοντας υπόψη την οικονομική της βιωσιμότητα και τον βαθμό ωριμότητάς της, ενώ, ταυτόχρονα, θα πρέπει να διαθέτει την αναγκαία ευελιξία προκειμένου να ανταποκριθεί στα μηνύματα της αγοράς κάθε χώρας·

35. υπογραμμίζει ότι ο ρόλος των περιφερειών και των τοπικών φορέων θα πρέπει να ενισχυθεί μέσω της αξιοποίησης της τοπικής εμπειρίας για τον προσδιορισμό του ύψους του επενδυτικού κόστους και της στήριξης που απαιτείται για να μπορέσει μετά ο παραγωγός ενέργειας από ΑΠΕ να λειτουργήσει στις ευρωπαϊκές ενεργειακές αγορές·

36. επισημαίνει ότι η δημιουργία κέντρων στήριξης των ΑΠΕ στις περιφέρειες θα αυξήσει την απασχόληση και θα ενθαρρύνει την ανάπτυξη διάφορων μορφών κατάρτισης, που είναι απαραίτητες τόσο για τους επενδυτές όσο και για τις επιχειρήσεις που ασχολούνται με την κατασκευή των εγκαταστάσεων και τη σύνδεσή τους με το δίκτυο. Η ανάπτυξη της τοπικής τεχνογνωσίας θα προέλθει επίσης από την εντατικοποίηση των ερευνών για την ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας της εκάστοτε περιφέρειας. Οι έρευνες αυτές θα μπορούν να υπαχθούν στις έρευνες που διεξάγονται είτε σε ευρωπαϊκό είτε σε εθνικό επίπεδο.

37. επισημαίνει ότι η ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας, σε πολλές περιπτώσεις, περιορίζεται από την ανεπαρκή ανάπτυξη των δικτύων διανομής και μεταφοράς και των διασυνδέσεων μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, μεταξύ των ηπειρωτικών και των νησιωτικών περιοχών, καθώς και μεταξύ των νήσων. Για την άρση των περιορισμών αυτών απαιτείται δράση προς δύο κατευθύνσεις: προς την επέκταση και τον εκσυγχρονισμό του υφιστάμενου δικτύου και προς μια σύγχρονη διαχείριση του δικτύου και των συνδεδεμένων με αυτό καταναλωτών και παραγωγών ηλεκτρικής ενέργειας. Επιπλέον, η ανάπτυξη του δικτύου θα πρέπει να περιλαμβάνει διάφορες τεχνολογίες αποθήκευσης επειδή μειώνουν την ανάγκη για μεγαλύτερη χωρητικότητα του δικτύου και καθιστούν δυνατή τη διατήρηση αποθεμάτων ενέργειας. Η χρήση δικτύων αερίου μπορεί να αποτελέσει εναλλακτική λύση ως προς την ανάπτυξη εγκαταστάσεων «από ενέργεια σε αέριο».

38. συμφωνεί ότι ένα μέρος των πόρων χρειάζεται να διατεθεί για την ανάπτυξη του δικτύου διανομής και μεταφοράς και των διασυνδέσεων μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, μεταξύ των ηπειρωτικών και των νησιωτικών περιοχών, καθώς και μεταξύ των νήσων. Το σύστημα στήριξης θα πρέπει να επιτρέπει την ταυτόχρονη και συντονισμένη στήριξη της ανάπτυξης του δικτύου και των εγκαταστάσεων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Κατ' αυτόν τον τρόπο θα εξασφαλιστεί, αφενός, η πιο αποδοτική αξιοποίηση των πόρων της στήριξης και, αφετέρου, η συνεργασία των τοπικών φορέων λειτουργίας του δικτύου και των παραγωγών ενέργειας από ΑΠΕ, συμπεριλαμβανομένων των παραγωγών-καταναλωτών. Η συνεργασία αυτή, η οποία θα αρχίσει από τη συντονισμένη κατανομή των πόρων της στήριξης, εξαλείφει ένα από τα μειονεκτήματα του σημερινού συστήματος που είναι η ανεπαρκής συνεργασία των φορέων λειτουργίας του δικτύου και των παραγωγών.

Περιορισμός των διακυμάνσεων της παραγωγής ενέργειας από μέσω πακέτων συνδυασμένης στήριξης των ΑΠΕ και εγκαταστάσεων αποθήκευσης της ενέργειας

39. υπενθυμίζει ότι η παραγωγή ενέργειας με τη χρήση τεχνολογιών ΑΠΕ εξαρτάται από εξωτερικούς παράγοντες, όπως η ισχύς του ανέμου ή η ένταση της προσπίπτουσας ηλιακής ακτινοβολίας. Αυτό θέτει περιορισμούς στην αύξηση της δυναμικότητας των εγκαταστάσεων παραγωγής ανανεώσιμης ενέργειας. Η βελτίωση της λειτουργίας των ΑΠΕ μπορεί να επιτευχθεί μέσω της ανάπτυξης συστάδων (*clusters*) ΑΠΕ που θα μπορούσαν να χρησιμοποιούν διαφορετικές τεχνολογίες, π.χ. αιολική ενέργεια, φωτοβολταϊκή ηλιακή ενέργεια, βιομάζα, βιοαέριο, και γεωθερμία, καθώς και μέσω τεχνολογιών αποθήκευσης της ενέργειας, στο πλαίσιο έξυπνων δικτύων.

Αλληλέγγυα ανάληψη του κόστους της ανάπτυξης των ΑΠΕ από την ευρωπαϊκή κοινωνία

40. φρονεί ότι ο στόχος της ανάπτυξης συστημάτων παραγωγής ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές δεν πρέπει να αφεθεί στα μεμονωμένα κράτη μέλη. Η ανάπτυξη αυτή επιβάλλεται για την επίτευξη των στόχων της πολιτικής για το κλίμα, την προώθηση των σύγχρονων τεχνολογιών και τη βελτίωση της ευρωπαϊκής ενεργειακής ασφάλειας, με την ανεξαρτητοποίηση της Ευρώπης από τους εξωτερικούς προμηθευτές ενέργειας. Ο κοινός, πανευρωπαϊκός αυτός στόχος θα πρέπει να υλοποιηθεί από όλα τα επίπεδα διακυβέρνησης με την ανάληψη κοινής και συντονισμένης δράσης· ταυτόχρονα, είναι σημαντικό να διατηρηθεί κατά νου η δυνατότητα της μετάβασης προς ποσοστό 100 % ΑΠΕ και να διασφαλιστεί ότι οι «αντισυμβατικές» ή άλλες μορφές ενέργειας –οι οποίες ενδέχεται να εμφανίζονται ως εναλλακτικές λύσεις, χωρίς ωστόσο να είναι ανανεώσιμες και, ως εκ τούτου, βιώσιμες και χωρίς να αντικαθιστούν τα συμβατικά ορυκτά καύσιμα– δεν θα αποσπάσουν ούτε την προσοχή ούτε τους πόρους που χρειάζονται για την απαιτούμενη μετάβαση προς τις ΑΠΕ.

41. επισημαίνει ότι οι αποσπασματικές ενέργειες μπορούν να έχουν ανεπιθύμητες συνέπειες, όπως η μείωση της ασφάλειας εφοδιασμού ή η αδικαιολόγητη άνοδος των τιμών με αποτέλεσμα την αρνητική στάση του κοινού και τη μείωση της στήριξης των ΑΠΕ. Το ζήτημα αυτό μπορεί να αντιμετωπιστεί μέσω δημόσιου διαλόγου και διαφανών πολιτικών διαδικασιών λήψης αποφάσεων, καθώς και μέσω εκστρατειών ενημέρωσης του κοινού σχετικά με την ανάγκη ορθολογικής χρήσης της ενέργειας και καθιέρωσης νέων προτύπων βιώσιμης παραγωγής και κατανάλωσης της ενέργειας.

Βρυξέλλες, 1 Φεβρουαρίου 2013.

Ο Πρόεδρος
της Επιτροπής των Περιφερειών
Ramón Luis VALCÁRCEL SISO